

Gazete Yazıları

– ahmet-ilhan · 01 Temmuz 2009

SOKAĞIMI İSTİYORUM

Yarım asır öncesi yaşamış tüm hatıraların kaynağı olan, bir neslin hem de şu an şehrin yönetiminde aktif rol almış bir neslin yaşadığı mahalleler ve sokaklar artık yok. Hani insanlar yaşlanırlar ve geriye doğru bakıp iç çekerler. Şimdi bu duyguları yaşayan insanlar için yaşlılar bile denilemez. Çoğu ellisinde olan insanlardan ve hayatlarından bahsediyoruz. Yüz yıllık yalnızlık diye bir roman okumuştum, romanda yüz yıl yaşamış bir ailenin fırtınalar estiren hayatlarından kısa bir süre sonra hiç eser kalmıyordu. Roman sonunda kimsenin onları tanımadığı ve sanki hiç yaşamamışlar gibi bir aldatmaca yaşandığı vurgulanıyordu. Bizim örneğimizde yüz yıl değil elli yıl yetiyor. Gidip bakın yaşadığınız yerlere hiç yaşamışlık göreceksiniz? Çocuklarınıza torunlarınıza işte ben şu evde doğmuştum, şurada saklambaç oynardık, geceleri sokak lambasının loş ışığında ay gördüm oynardık diyebileceğiniz bir iz yok.

Konya şehir merkezinin eski görüntüleri bizi şaşırtmıştı. Bizdeki yöneticilere bunu söylediğimizde eski Başkan Halil Ürün'ün bir sözünü hatırlatmışlardı: "İnsanlar oyun oynadıkları, aşıklerini gizledikleri duvar aralarını çocuklarına, torunlarına gösterebilirler için dokunmadık." Bizim de bunları korumamız gerektiğini eklemişlerdi. Ancak tüm eski mahalleler gelişmeye direnemedikleri gibi, yöneticilerimiz de sözlerini söylememiş saydılar.

Mimar Sinan parkı için yedi mahalle yok oldu. Eskiden birkaç mescit dışında, bir de tarihi eserler dışında bir şey kalmadı. Melikgazi bölgesindeki eski mahalleler de artık tamamen yok olmak üzere. Bit kaç tarihi ev ile aralarda kalmış cami, mescit ve çeşmeler olmasa, oralarda Mimar Sinan parkı gibi olacak.

Bu kadar mahalleler yok olduğuna göre kentsel dönüşüm iyi yapılırsa, uzun ömürlü olsa, belki teselli kabilinden anlaşılabilir görebiliriz. Şu Mimar Sinan parkı etrafına dikilen binalara, çirkin ve dengesiz yapılara bakınca, eğri büğrü daracık sokaklarımıza özlemimiz artıyor. Meydanı çevreleyen birçok çirkin yapı yıkıldı, yerlerine daha çirkin olanları yapıldı. Buralar kaç yılda kaç kez değişecek? Bu kentin bir kimliği olmayacak mı? Ecdat yadigarı eserler de olmasa şehrimizi tanıyamayacağız.

Yüksek katlı apartmanların yükseldiği yeni muhitlerin birbirlerini hiç tanımayan sakinleri hala eski mahallelerdeki komşularını ve dostlarını arıyor ve sürdürüyorlarsa, yeni nesiller için bırakılmış bir kültür ve yaşam tarzı bırakamayacağımız bir gerçektir. Maalesef yeni kentleşmenin bir kültürü yok. Geçmişle arada yıkılan sokaklar gibi bağlar yıkıldı.

Cuma ve Bayram namazlarında evlerinden ve sokaklarından eser kalmamış, mahallelerinin camilerine giden, orada kendi geçmişlerini ve büyüklerini arayan insanlar da bu dünyadan göçünce artık o sokaklar ve o sokaklarda yaşamışlıklardan da hiçbir eser kalmayacak. Emirağa Mahallesi Çavdarıcı Sokağı numara 63. Bugün böyle bir adres yok. Mahallenin adı var. Yakında birçokları gibi o da yok olacak. Sokaktan eser kalmamış. 63 nolu ev hiç olmamış, yerinde otlar biten bir toprak parçası var. Oysa bu adres kim bilir kaç kere mektupların üzerine yazıldı. Kim bilir kaç kez gurbete gidenler dönüp dolaşp

oraya geri geldiler.

Taş duvarlarla çevrili avlusunda hangi doğumlar, düğünler, acılar yaşandı. Sokağın kaldırım taşları üzerinden kimler geldi, kimler geçti. Toprak damlı evlerin taş yuvaklarını kimler yuvarladı? Kimler karlarını kürüdü?

Beni bu duygulara Ramazan götürdü. İki gündür sokağımı yazıyorsam sorumlusu bu mübarek aydır. Çavdarcı sokağın çıkışı boş bir alandı. Biz oraya yazı derdik. Sokağın tüm çocukları iftar vaktinde yazıya çıkardık. Top atılacak, kandiller yanacak. Elimizde beklettiğimiz, hiç de birbirinden farklı olmayan yiyeceklerimizi ağızımıza attıktan sonra "top atıldı! Kandiller yandı!" diye hep bir ağızdan yokuş aşağı evlere koşardık. Yazları düzlükte top oynar kışları o küçük tepelikten aşağı kızak kayardık. Sokağın dibini çıkmazında bilye oynar Ömer emminin evinin önündeki direği tekmeletince evinin lambası söner, bizi kovalar, çocukça mutluluklar yaşardık. Yazı çeşmesinin üzerini yağlı boya ile kocaman harflerle MS yazmıştık. O bizim hayali futbol takımımızın adı idi. Meydan Spor. O yazı yıllarca orada kaldı. Yazı çeşmesi duruyor mu, tarihi Matıra çeşmesi ne oldu?

Büyük, küçük, zengin, fakir, şehirli, köylü bir aile gibiydik. Bayramlarda sokağın başından sonuna kadar herkes ziyaret edilir bayramlaşırdı. Alibazları, Cadavatları, Hacırlı Bezircinin Mustafa Emmiyi nasıl unutabilirim. Herkes birbiriyle ilgiliydi. Hastalıklar, acılar paylaşırdı.

Sokağım beni eğitti. Orada yaşanan sevgi saygı, ilgiyi arıyorum. O sokaktan, bizim neslimizden kötü adam çıkmadı. Benim ölçülerime göre hep iyi insanlar vardı. Çocukları da hep iyi insanlar oldular. Herkesin sokağı öyleydi diyebilirsiniz. Kim bilir belki ben sizin sokağınızı anlatıyorum. Size küçük bir anımı anlatmak istiyorum. Henüz İmam-Hatip Lisesinin üçüncü sınıfındaydım. Okulum ve aileme layık ahlaklı bir insan olmam gerektiğinin bilinci yavaş yavaş oluşmaya başlamıştı. O zaman Mustafa Emminin büyük oğlu Bilal Ağabey liseye gidiyordu. Kardeşi Murat da mahalle fırınının çıraklığını yapıyordu. Bir gün Bilal Ağabey anneme gelmiş, benim hakkımda bazı uyarılarda bulunmuş. Ben nereden kapmış isem her sözümün arasında "lan" diyormuşum. Hala ne anlama geldiğini bilmediğim bu kelime kibar insanların çirkin bulduğu bir hitap tarzıydı. Bilal Ağabeyim bunu bana söylerse yanlış anlayabileceğimi düşünerek anneme söylemiş."Ahmet'e yakışmıyor. Bu sözü söylemesin " demiş. O sözü bir daha kullanmadım. İnceliğe dikkat ettiniz mi? Uyarı biçimine dikkat ettiniz mi? Uyarı aldığım ve terk ettiğim, küfürlü, sövmeli bir konuşma değil. Sadece kaba bir sözcük. İşte bunun için sokağım beni eğitti diyorum. Çevrenin insan eğitimindeki rolünü ancak çok seneler sonra eğitimci olduktan sonra öğrenmişim. Ama ben olumlu yönde bunu zaten yaşamıştım.

İşte ben o sokağımı arıyorum, istiyorum. Sokubaşı, Kemeraltı, Emirağa her nerede yaşamış isek, o yaşamışlıkların yeni nesillere aktarılması gerektiğine inanıyorum. Hiç olmazsa sokağımın isminin aynı yerde yaşamasını istiyorum. Çok mu bir şey istiyorum?